

קינות ליום תשעה באב

עליל גלות משרתי אל. מנעימי
שיר זמירה. ועל דם אשר
שפך. במו מימי יאורי: אלי
עליל הגיון מחוליה. אשר דם
בעריה. ועל ועד אשר שמים
ובטול סנהדריה: אלי
עליל זבח תמיידיה. ופדיוני
בכוריה. ועל חלול בלי היכל
ומזבח קטויריה: אלי
עליל טפי מלכיה. בני דוד
גביריה. ועל יפים אשר חזק
בבית סרו בתיריה: אלי
עליל כבוד אשר גלה בעית חרבן
דביריה. ועל לוחץ אשר לחץ,
שם שקים חגוריה: אלי

מנעימי — השדים בעניות. הגיון — דברו. דם — שתק.
הגיות. שם התאספו הסנדרן. טוי — ילד. גבירה — או
עופiec (איכה ר. ח): "חיש משוחר תארוס". גלה — הוסר (תחל
לביהם).

המר כנולה מגורות טק... סיט לא עוד מקוה לנצל נחמל וליין נד
נטוּסִים טן צנמאליה ופדיוני בכוריה — צנמאליה נ"ט ט
2. עלי זבח תמיידיה ופדיוני בכוריה — צנמאליה נ"ט ט
נכילות כן כטור לדך, וכן פמיין כטור נאממה טמלה (— פטור חמור) נ
לט נמאנטל ליל וין: ופרייאי בכוריה, וחיינו פירום ככליות טבר
זבח זבח תמיידיה — הקונה על אלגאים וצמי הפלמיט, ופדיוני ב
מחלם הנקרים ע"י מהה לנינו (עין קאנדרין י, ה). ועי נס

הקיןות המפורשת

שבו

צח עליל אוד. בUBE Tel בחום יום.

גיד קציריה:

אשמה ואשיש מאד ביום שאשע אה
אליהו הנכיא מכשור בקהל גדור /
דרוש נא כי בשולם צין וירושלים
ומנוחה. וגם בשולם ישראל
האסורים בגולות.

מה. מיום ע"פ א"ב.

לאלי ציון ועריה. במו אשה
בציריה. וכבתוללה חגורת שק על

בעל נעריה:

עליל ארמן אשר גטש באשמת
צאן עדריה. ועל ביאת מחרפי
אל בתוּך מקדש חדריה: אלי

צח עלי אוד — כשם בהירה המחתת לאחר הגשם ועשה יה. ד. בריך. חייש ברשי.
אור — הוא לשון מטר (ישעה שם. אייב ל, יא). בUBE Tel בחום יום גד קצירין — עפהיב
(שם): יכуб Tel בחום צער ופירוש: שהקטירים מתהרים לען הטל בדי להшиб נפשם
בחום הקער. רינד קער הוא מלחה בישעה י. יא). ובאן פירושו: חותמת קער.
כלומר, גודש. או פירושו, שמתחנדד הקער.

אלי — קונו (יחאל א, ח). גטש — נעוב, נהרב. צאן עריה — ערד זצאן, כינוי
לישראל.

1. אלי ציון ועריה במו אשה בציריה וכבתוללה חגורת שק — עפהיב (וילן ה, ח):
"הלי כנולה צנולה טק על געל נשלקה". ופירות נדל"ק: "קונו פל ווֹת גלמה עטַּת טק גול כמו
כנולות צנולות לנמר ועם נשלחה נרלה כי לו סל רוכ צמלה ווֹת כוֹת וכטמא מטהלט טק כל כנד
וטיול חוגרת טק ממ עריה. ועין גנול (סנדין קד, ג): "זומעה פל נויס" (וליכט ה, ג) —
המר לטם ל"י יונן: נלה צנול געל געל נשלקה, טולט: "הלי כנולות צנולות טק פל גפל
נשלקה".

ופירשו נספה"ק (עין נספה"ק קדום לו ועתה), כי ט צי מיי מצלט ופורה, ט מצל מימה
האס רק געד ומקליכט למ טוטו אל הגדת. וט מני לדה צנול הטעו יט נו ג'י קלה סמלה
צנוקטו כל דכר ינול פללה וטיס מדריס ימיהל. כמו כן נפלה כל לין כס כמו מהה נליריה על מני
כליה, סנגולים טו צלמי"כ יכולו ימי הפלות וטמלה, וליין רק ני עט דכר האגד מלהט. וכן

אחר המطر. ולען של תל ביום החם
בעת ש��ורים הנדריש.

א. אליאן י. ז. חסן קלוק גנרג טאגן/א ג. ז.
ב. ז. ג.

קינות ליום תשעה באב

ל בחום יום.

יום אשפער

יום מנחה

יום :

כמו אשה

גורת שך על

טש באשמת

ביאת מחרפי

זדריך : אלי

ד בדיק תיעיש משין,

ד קצוריין – עפהיב

טל כדי להשיב נפשם

פירושו: חותמת קידר.

עדרי הצאן, כינוי

– טפה"ג (וילל ה, ח) :

ארטה-ועץ גען גען גען

וכטמם מהגולם טכל גען

ול נמיא (חילא ה, ג) –

מולה מגולם עק על גען

יט ופוקוים, יט סכל מילא

נרכ יט צ ניכך קנט טמהה

ז כמ טאה ניליא אט סכל

על דרכ פאלנד מלפטו. וק

שכז

קוננו – על גלוות הלוויים משתייה
שהיו משורדים שירים וזריות
בגעימה על הדוכן בבייהם^א / ועל
דמים אשר נשפך כמו מימי היאור
(– יאור הנילוט שמיומו נשפך
לדם).

קוננו – על קולות שירה והמחול
אשר נשחק ובוטל בעוי צין
וירושלים / ועל לשכת הגדיות –
בעיריה. ועל רעד אשר שם
שהיה בית וער (– מקום התאספות)
לחכמים. ובטול הסנהדרין שהיו
ישובים שם.

קוננו – על ביטול קרbenות החמיד.
ופידון הבכורות^ב / ועל חילול קדושה
כלי היכל ומזבח הקטורת אשר בה.

על לי זבח חמיידיה. ופדיוני
בכורייה. ועל חילול בiley היכל
ומזבח קטוּריה : אלי

קוננו – על בני המלכים (– שישבו
בצין) – מצאצאי דור המלך שהיה
אדון על צין / ועל יופי האור אשר
נחשך בעה שהוסרו מהם כמי
מלוכם.

על לי טפי מלכיה. בני דוד
גביריה. ועל יפים אשר חזק
בעת סרו כתיריה : אלי

← קוננו – על הכהן אשר הוסר מהם
– בעת חורבן בית המקדש המכונה
"דבירו" / ועל הגן הלווז אשר לחוץ
אתם בצרות ויסורים, וגרם שהיו
חגורים בשק כאבים.

על לי כבוד אשר גלה בעת חרפן
דביריה. ועל לווחז אשר לחוץ,
ושם שקים חגוריה : אלי

מנומות – הרדים בנעימות. הגון – דברו. רם – שתק. וער – בית התעד בלשכת
הגדיות, שם התאספו הסנהדרין. טפי – יהוד. גבירה – אדוניה. יטם אשר חש –
עפה"ב (אויכה ד, ח) : "חשך משחוור תארם". גלה – הוור (וחלים קויט. רב). דביריה – כינוי
לביהם.

למר כטולס מגולם טק... טק לא עד מקה לננטול למחר ולי"ז (גמל נכי כל יומן, כמו כן כלהן
גטומיס לאו סגמליה יוועט מאפע מאפעה ט' מאפעה נקית נכ"ל).

2. על זבח תמידיה ופדיוני בכורייה – לכוורה ט"ע קופו כל פהרה זהה סכל פדיון
נכורות כן נכוו לאס, וכן פ דין נכוו וכמה עמלה (– פער ממורו) נוגג בין גלון וכין נמור, וט"כ
לו מנטולו כלג ריגן: זפרקוצי בכורייה, וטיט פיות קינוריים מהר געל האקרנט ליזמא"ק, ו"ט
זבחבי תמידיה – וכמו על הכהנים זכמי כממים, ופדיוני בכורייה – כס גלאיס צפלו
סגולות סגמליס ע"ז מטה רכינו (פעין סיגדרין ח, ה). וע"ז נקפל להני טרולע עמי טפ"ג.

קינות ליום תשעה באב

יוכוח עשרה השבטים עם יהודה ובנימין בענן הצורו ששלמה ابن גברול וחכם שמו ברא שומroneן קול תתן מצאוני עזני.
לא רץ אחרית יצאוני בני.
ואהליבה תזעק נשפטו ארמוני.
ותאמך ציון עזני יי:

לא לך אהליבה חשוב ענייה
בענייה. הtmpשלי חליך לשברי
וילחלי. אני אהלה טורה בגדתי
בקשי. וקס עלי בחש וענה כי
MRI. ולמקטת הימים שלמתי
גשי. ותגלת פלאסר אבל את
פרי. חמדי פשט זהziel את
עדוי. ולחלח בחדור נשא את
שבוי. דמי אהליבה ואל תכבי
ככבי. שנוטיך ארכו ולא ארכו
ואהליבה
שני:

משיבה אהליבה אני בן
געקשטי. ובאלוף נעורי כאלה
בגדתי. דמי אהלו כי יוגני
זכרתי. בדרת את אחת ורבות
בדתי. הנה ביד הבשדים

שבה הקינות המפושט

עליה מלחן ורוב מפות אשרא הפה
בזיריה. ועל נפוץ עלי סלע,
עלוליה וגעריה: אל
עליה שמחת אייביה. שחקנו על
שבריה. ועל עניי בני חוריין
נדיבקה טהוריה: אל
על פשע אשרא עותה סלול דבר
אשוריה. ועל צבאות קהלה
שזופקה שחורייה: אל
על קולות מחרפייה. בעת רבו
פגירה. ועל רגשות מגדייה.
בתוך משפט חאריה: אל
על שמד אשרא חלל בפי קמי
מציריה. ועל תchan יצוחו לך
קשה ושמע אמרייה:
בעל געריה:

קונו — על מלכות המחזן (— מכוח חוקות) ורוב המכות — אשר הוכשר ישראל (— המועטרים בנור עטרה) / ועל אשר נפצו על הסלעים את התינוקות והנערות.

קונו — על שמחת אויבי כנסת ישראל — אשר שחקו ושםו על שבה ואסונה / ועל עניי ישראל שהינו מקרים בני חורין. הדברים הטהורים שבם.

קונו — על הפשעים בהם עיקמה כנס"י את רגילה מלכמת בדרך הסלולה והישראל / ועל צבאות קהלה ישראל שהוזכרו נוהה שוף ושהור מגודל העזרות והיטורים.

קונו — על קולות הגויים המהפרים אה נס"י — בית שהתרבו בה המהרים / ועל התאספות הממן הגרים המגרפים אותה בתרן חזרות משגונתיה.

קונו — על שמק'ה אשר מוחל בפי השונאים אשר עשו צדקה לישראל / ועל החתינות והחפילות אשר יצעקו אלין. בקשנו — שתකשיב תשמע את דברי בקשותיה (— להביא את הנואלה השלימה בכ"א).

קונו ישב כי העיר ציון והערים שמסכיבותיה — כמו אשה הצועקת ומיללה בעת צרי הליה / וככלהה החגורה בשק — לאו אכל על מיתת בעלה שנשאה אותו בימי נעוריה!

מלחן — מכח ופגיעה קשה (ישעה ל, כ). נזירה — מלכיה ושרה המועטרים בנור עטרה. נטוץ — שבירה לשיטוטם. אשורייה — רגילה (וחלום מ, נ). שופתיה — שטאות השחריר באליו השתופו בשמש. וטפה"כ (שהש א, ז): "אל תראו שאני שחרורת שופתני השמש". רגשות — התאספות בהמון, העשויים כל רעש (וחלים ב, א. ווי טמא כר. ב ברשי ריה להרגוש). קמי מצוריה — השוואים העשויים לה צרות. תחן — תחינה. מצחו — יצעקו.

Epstein, Kalonymus kalman - 1823

(4)

בעהשיית

ספר

מאור ושם ש השלם

על התורה והמועדים

דברים

חלק א'

אשר חיבר הרב הקדוש המפורסם וכו'
מו"ה קלונימוס קלמן הלוי עפשבטין זוקיל

סודר מחדש
עם ציוני מקורות, ביורים, הערות והשוואות

לייקט, ערך והביא לדפוס בסיעתא דשמייה
מנחם אברהם בראון

בעיה"ק ירושלים תיבב"א

ז חז"ל על פסוק
ענין נו, טו) - אלן
קדוש ברוך הוא
ס כל זמן שקורין
י עלייהם אילן
אגילה בסופו (לט):
ולשת גורי (כילצם
זיקנתי להם סדר
...).

אננו קורין ואומרים
וראים אותו בספר
ירשות התמיד אנו
אין אנחנו קוראים

זוננות ענן ערבית ליל
תא בירושלמי מסכת
ז'ין למלחה: זאשים
ז היה משיחרי כנסת
ועל גמילות חסדים,
סדרים... לנטרו שמים
העולם עומד עליהם,

ז פרשת יתרו (דף יב)
ז היה וראי שעשו יקח
ח אב אחאביד מינה,
פרשת פינחס (ר' ר' העוד
מיים, ואין נוח לעבדת
ביה לידי מדה להחריב
צמו בעת החזות בתורה
ישראל בפרש מסעי
דביא בשם הרה' רבי
פרשיות"). [יא] עין
זינחים (הגיל בהערה ז),
זס בין המצריים". נתן
ובחוודש) ובஹרואא שם
ע' בפרשנה הניל' (ר' ר' העוד
עד ברכבי רביינו לעיל
שנה, וככינו לנו לקרות
ה או יאמר על כן יאקר),

מאור

בין המצרים

ושמש

ספ

בזה המאמר מכורע הצירוף של החודש
האותיות ותגים וטעמים; וכן הקורבנות של
מנחם אב להפרשה (ז)

→ **בפסוק ה' סכת וישמע ישראל ה' יום** (דנليس
ט, ט); הנה איתא בגמרה (נכילה טג):
הסתה - עשו כתות כתות (טבי).

הנה כבר הרחכנו הדיבור במקומו אחר
שדיבוק חבריהם הוא מארכבים ושמונה דברים
שהתורה נקנית בהם (לטוט פליק ו מקנא ז' זי),
וטעמים, וכל זמן שקורין בסדר הקורבנות
מעלה עליהם כאילו הקריבם לפניו, והוא
לדיבוק חבריהם, היפך שנאת חינם שהיה אז
תיקון גדול. וכך להבין.

ביאורים

ומילא מוכן מה שהוצרך הקב"ה להבטיח לאברהם אבינו שאף בזמן שאין בית המקדש קיים יהיה מעלה
עליהם כאילו הקריבו (כמו בא בבאו האב). ולזה חיבר רבינו מאמר וזה עם מה שכח במשך: "שהבטיחה
הקב"ה לאברהם אבינו...". והבן]. ב) כבר תינקתי להם סדר הקורבנות וכו' - ז"ל הגمرا ש: "ויאמר
ה' אלהים בפה אדע כי אירשנה (בראשית טו, ח) - אמר לאברהם לפני הקב"ה: רבונו של עולם, שמא ח'ו
ישראל חוטאים לפניו ואותה עושה להם כדורי המכבל וכדור הפלגה? אמר לו, לאו. אמר לפניו, רבונו של
עולם, במה אדע [מהה תאמיר לי למדן דבר שיתכפר בו עונתוין] (רש"י)? אמר לו, קחה לי עגלה משולשת
וגור זכלומר הקורבנות יכפרו עליין (שם). אמר לפניו, רבונו של עולם, תינה בזמן שבית המקדש קיים,
בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? אמר לו, כבר תינקתי להם סדר קורבנות, כל זמן שקוריאן
כהן מעלה אני עליין כאילו מקריבין לפני קרבן ומוחל אני על כל עונותיהם". וכך איתא גם במסכת
תענית (דף ז' ע"ב). וראה עוד במודש תנומה פרשת צו (פיסקא ז): "אמר הקב"ה לישראל, אף על פי
שבית המקדש עתיד ליחור והקורבנות בטלין, לא חשבו עציכם לפסר הקורבנות, אלא הוורו לקרותה בהן,
לשנות בהן, ואם חעסקו בהן אני מעלה עליהם עלייכם כאילו בקרבנותם אתם עוסקים". [וביקורת שמעוני ור' מה
(ר' מה שכא) הלשון כך: "אמר להם הקב"ה לכהנים וללוים, אם אתם עוסקים בחורבה בקרבנות, מעלה אני
עליכם כאילו אתם מקריבים בכל יום עולה וככליל..."]. ב) האצירוף של החודש מנחם אב להפרשה
- רצ"ל הקשר בין האצירוף של חדש אב, שהוא צירוף הי"ה, היוצא מהפסוק ה' סכת וישמע ישראל
ה' יום (שער צירוף הי"ה, ומשנתה הסידים מסכת חמוץ אב פרק ב משנה א), לבין פרשת מסעיה
שכללה חמץ בסמיכות לראש חדש אב. כב) הסתה עשו כתות כתות - ועסוקו בתורה, לפי שאין התורה

הערות והשווואות

וזיל: הנה כשבית המקדש היה קיים היו הקורבנות מקרים, חמץ של בין הערכיהם היה מכפר על עבירות של يوم,
וחמץ של שחר היה מכפר על עבירות שלليل, וככשיו שחרב בית מקדשינו בעונותינו הרבים כבר חוקנו לנו
סדר הקורבנות, וכל העוסק בפרשנה עולה וכו', וההוראה הקדשה דיא עומדת במקומות קרבנות, כמו שדרשו חז"ל (פסכת
מנחות ז' קו ע"א) בפסוק זאת התורה לעולה וגורי (ויקרא ז, ז), כיון שזאת התורה - לא עולה, ככלומר, כיון שנתן
לנו הש"ית התורה אינו צריך לא לעולה ולא למנחה, כי הוא במקומות הכל לכפר לנו על כל עונותינו". [זיד] במסניות
שלפנינו איתא "בדוקן חברים", וכן איתא במסכת אבות הנודף בתווך הש"ס. אולם בשינויו נסוחות שם הביא
ישש הגורסים "בדוקן חברים". וכן הוא בתנאי דבי אליהו זוטא (פרק ז), שם נמנו גם כן מ"ח הקנינים. [וגם לעיל
בפרשנה מסעיה (גNIL בהערה הבאה) ולקמן בפרשנה ראה (בדיברו הרואה) כתוב רביינו בלשון זה]. [טן] כהונת רביינו
למה שכח שם (ר' או יאמר - הראשון), ז"ל: הנה הריך לבוא לעכוד את השם יחברך הוא מה וראית במשנה

הויקא, שייעשו כתו
חברים היפוך לשנת
שועשה פירוד בין
כתות בתורה - והוא
בזה החודש - להתחזק
עשוו בקהל של עיי
(נילקחים ונפה כה, כ), וכ
עד שכבי - קומי

וכמו שתקרים ריבינו בו
בביאור הקודס), מילא
של צירוף חדש אב שד
היים), ועל זה מבאר -

כל העשר ספריות על זו
(הראשונה) - בחינת בין
(האחרונה) היא בחינת
ושער לד פרק א [חלק ב]
הספריות העלויות כגון
בג פרק יא ערך נכס ישו
[הדורות ירושלים
די"ע] מלכותו כביכול"}. וזהו
בוריין שהיא תפארת -
 מבחינת תפארת, שהחפץ
כינעלמות שבחכמה
נה"], ומוצא שהטאפר
ל) ביו"ד שהוא חכם
היא בחינה בינה (כונ"ל
בריא מהימנא), ועיין ע
חותמת-ענק פרשת בהעלותך
תקדם הבינה, שיבין זה
להרומ"ק שער כב פרק ב'
התשובה בחכמה ובבינה
(והתעניינות והסיגופים ד
האדם עשו תשובה כ
משמעות כל טוב...". [ועזה
גדלות הקב"ה במוחין
אינו נופל ממן"]]. ולע"י
(ישעה ג, ז) ולבבו יבין
במסכת מגילה (דף ז ע
יבין ושב לרפא לו". ובי

להנaging את תלמידיו בענוה ויראת חטא,
ולבטל כה ידי עשו שהוא הגורם לעשות
פירוד לשנת חינמי), וכשחת רבי בטלה
מתלמידיו זאת ההנaging של ענוה ויראת חטא.
נמצא בימי רבי היה ענוה ויראת חטא, וזה
גורם לקרב הגאולה". וזה בקש רבי לעkor
תשעה באב אלא שיהי הגאולה שלימה ולא
יצטרכו להתחנות בהשעה באב'ו". וקל
להבין.

ונחזור למה שהתחלנו: ה'סתת ו'שם ע
ישראל היום, ודרשו חז"ל: הסכת - עשו
כתות כתות בתורה וכו', וזה צרייך בחודש הזה

בזמן החורבן, שנחרב הבית על ידי שנהת
חינים (ימל' ט), וצריכים אנחנו לחזק זאת -
מה שגמרו ידי עשו על ידי פירוד ושנתה חינים
בחודש הזה - ולהיות אהבה ואחות ודיבוק
חבריהם נשי, ולהתחזק בתורה, וכסימן הקדמוני:
'מקומי עד שכבי' - קומיי', ומאן דמוסיף
בתורה מוסיף לווי).

← ובזה יובן מה דאיתא במאמר ז"ל במסכת
 מגילה (ט): בקש רבי לעkor השעה באב,
 דאיתא בסוף מסכת סוטה (מע). משפט רבי
 בטלה ענוה ויראת חטא', ופירושו היא, כי
 ריבינו הקדוש ז"ל היה עובדו כל ימי

ביאורים

נקנית אלא בחבורה. עד כאן לשון הגمرا. (בג) מקומי עד שכבי קומי - להבנה הדברים נחוץ את דברי הכה"ח (בסימן רלח): "האחרונים קיבלו לומר: משכבי, ומוקומי עד שכבי - קומי. דmagog שבבאות שאמורים מגילות וותה שכותוב בה (ג, יג) שכבי עד הבוקר, עד תשעה באב שאמורים מגילת איכה שכוחוב בה (ב, יט) קומי רצוי בלילה לראש אשפירות - שכבי, דאין צורך אוור הבוקר כדי ללמד תורה, כוון והלילות קצרים. אבל מחשעה באב שאמורים קומי, עד חג השבועות שאמורים 'שכבי' - קומי, חייב לקום קודם אוור הבוקר בראש אשפירות למחרת כיוון והלילות אורכוים". זוראה גם במנג'ארברם (בחילich הסימן הנ"ל). וככונת ריבינו להוציא מזה שתודש אב הו זמן להתחזק בעסק התורה. (בד) ומאן דמוסיף בתורה מוסיף לו - נראה שכונת ריבינו לדברין עצים למערכה... מכאן ואילך דמוסיף יוסיף עשר באב ואילך תשש כוחה של חמה, ולא היו כורתין עצים למערכה... מכאן ואילך דמוסיף יוסיף דמוסיף ליליות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חיו (רש"י), ודלא מוסיף [לעטוק בתורה כלילות שם] יאפס. מי יאפס? אמר רב יוסוף, חקריה אימה [כלומר, ימות בלבד עתנו (שם)]. וגם זה הביא ריבינו להוכחה על החדש אב שהוא זמן להתחזק בתורה. (כה) להנaging את תלמידיו בענוה ויראת חטא - ועל ידי זה - ולבטל כה... פירוד ושנתה חינים - כי על ידי שהאדם מתהגה בענוה ושפלהות וכיראת חטא הוא בא לידי אהבת ודיבוק חברים (כמו שכתב הכה"ח בספרו מראית-הען מסכת פסחים דף קטו, ובספריו חותמת-ענק פרשת בהעלותך אותן). והוא גם באורחלהיים [להרה"ק רבי אברהם חיים מולאטווב ז"ע] פרשת יתרו ד"ה בחודש, ופרשת מסעי ד"ה או יאמר ויכתוב משה; וכן בספרו פריחאים [על הגודה של פסח] ד"ה או יאמר כמה מעלה), ובזה ולבטל כוחו של עשו. [וכן הוא להרפק, כשהוא מוגהה בעצמו הוא שונא אחרים ובא לידי פירוד, כמו שמכואר בשער-קדושה (חלק א שער ב) כי השנאה הוא מענפי הגואה. עי"ש בדבריו. ויש לצין למה שאמרו במסכת חולין (דף ז ע"א): "משרבו וחוחי הלב [גבוחי הלב (רש"י)], רבו מחלוקות בישראל"]. (כו) וזה גורם לקרב הגאולה - כי כל סיבת הגלויה הייתה מחמת שנתה חינים,

הערות והשווואות

קנין התורה כארכיים ושמונה דברים שהتورה נקיית בהם... ואחד מהם הוא בדיבור חברים, וזה ההנaga צרייך מאור ומאור בדור הזה". ועי"ש עוזר בהמשך דבריו הנפלאים. ודבריו שם [כמעט ללא שינוי] כתוב גם לכאן בפרשת ראה (הנ"ל בהערה הקודמת). [טז] עוד מדברי ריבינו אודות אהבת ודיבוק חברים ראה המוכא ומצוין לעיל בפרשת דברים (הערות קמא-קמבע) ולקמן בפרשת ראה (הערה ב). [יז] כי "היה בתחלת החסידות והענוה והווחקת התענוגים" (הקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות). [יח] ביאור נוסף במאמר הנ"ל [בקיש רבי לעkor השעה באב'] חמץ באב' דברי

מאור

בין המצריים

וושם

עא

והצידוף – הו"ה, כנ"ל^{טז}, דהיינו ליהיר הח' – דהיינו היפוך שנות חנים, להחליש ירי עשו תפארת^{טז}, מקור התורה^{טז}; ויו"ן ליהיר בינו"ד – שהיא חכמה^{טז}, על ידי ה"א ראשונה – שהיא התשובה^{טז}, ובזה נעשה יהוד גמור ומבטלין כל הדינין מכנסת ישראל. וכי למכין. וזהו שמשים הסדרה בסוף הספר במדרך (לט, יג): בערבות מוא"ב ע"ל ירדין [יריחו].

דייא, שייעשו כתות כתות לעניין דיבוק חברים היפוך שנות חנים, להחליש ירי עשו שעוצה פירוד בין הדבקים. [ועוד] כתות כתות בתורה – והוא צריך גם כן עכשו לזה בזה החדש – להתחזק בתורה ולהחליש ירי עשו בקולו של יעקב, כמו שדרשו חז"ל (מרלחת רגע פה, כ), וכטסמן הקדמוניים 'מקומי עד שכבי – קומי', כנ"ל. וקל להבין.]

ביאורים

וכמו שהקדמים רכינו בתחילת המאמר, וכיון של ירי ענו ויראת חטא באים לירי אהבת חברים (כנ"ל בכיאור הקודום), ממלא זה גודם לקרב הגאולה. בז) והצידוף הו"ה... – עתה בא רכינו לאבר הסדר של צידוף חדש אב שהוא: ה"ז... [cmbavor לעיל שהוא יוצא מרASHICHICHTOT של ה"סכת ר' שמע ישראלי ה"יום], ועל זה מבאר – דהיינו ליהיר וכו'. כח) ליהיר ה"א... – דהנה ד' אחרות הו"ה הם בחינות כל העשר ספירות על זה הדרך:[Kozzo של יוז"ד – הוא בחינת כהה, יוז"ד – היא בחינת חכמה, ה' – עלילה [הראשונה] – בחינת בינה, ר' – בחינת תפארת הכללית [זעיר אנפין] הכלול י' קצotta הג"ת נה"י, וה' – תחתה [האחרונה] היא בחינת מלכות (עין בתקוני וזה בהקדמה דף ו ע"ב, ובע"ן חיים שער א ענף ה דף י"ד טור ד, ושער לד פרק א [חלק ב] דף מד טור ד). והנה מודה המלכות נקראת כנסת ישראל, על שם שהשפע של כל הספירות העלויות ננוס לתוכה (עין בזינוק בזוזה^ק פרשת בלק דף קצוז ע"א, ובפרදס דמנונים להרמ"ק שער גג פרק יא ערך כנסת ישראל). [זראה עוד במגיד-דברי-יעקב [הנקרא ליקוטי-אמרים, להמגיד מעוזיטש זי"ע] (מהדורה ירושלים תשלא', אותו עדר), כי אכן נקראה כנסת ישראל בשם מלכות, כי על ידה נשלה מלכו^תו בכיבור^ל]. וזהו מה שכתב רבינו: ליהיר ה"א – תחתה – דהיינו כנסת ישראל – בחינת מלכות – בר"ז שהוא תפארת – דהיינו ה"ז כנ"ל. כת) שהוא תפארת מקור התורה – הנה התורה היא מבחינת תפארת, שהחפאות נקראות תורה [מלשון הוראה] כי בתפארת מתגלים הדברים הנעלמים; והיינו כי הנעלמות שבחכמה מתגלים בבינה, וונעלמות שבבינה מתגלים בתפארת [הכללית – הכלולות הג"ת נה"י], ונמצא שהחפאה יש בה גילוי אחר גילוי (עין פרdet רמנוס להרמ"ק שער כב ערך תורה). ל) ביר"ד שהוא חכמה – כmbavor לעיל (אות כח). לא) ה"א ראשונה שהיא החשובה – כי ה' ראשונה היא בחינת בינה (כנ"ל כאות כח), ותשובה היא בחינת בינה, כדאיתא בזוזה^ק פרשת נשא (דף קכ"ב ע"א ברעה מהימנא), ועין שם גם בפרשタ לך לך עט ע"ב בסתרי תורה). והטעם, כי אין תשובה אם לא תקדם הבינה, שיבין האדם רוממות הבודא יתברך ואיז שוב אלוי באהבה וכבלב שלם (עין פרdet רמנוס להרמ"ק שער כב פרק כב ערך חשובה). וכן ביאר רבינו לקמן בפרשタ כי תצא (ד"ה ואם בשודה), ש"העיקר החשובה בחכמה ובבינה, להבין גודלות יוצרינו ובוראו בחכמה ובבדעת והשכל ולשוכר לבו בקרבו... (והתעניות והסיגופים הן רק טפל ומושירין שיבוא על ידי כך ללב נשבר ונרכח, כדיו ליהודים). ואם האדם עושה תשובה כך בchein הלב כנ"ל, או כי בא חמישים שער תשובה – הם שער בינה, ומשפיע ממש כל טוב...". [זע"ד הוסיף שם רבינו, ש"בשעודה תשובה כך בchein הלב ובשכלות הלב ומכך גודלות הקב"ה במוחין גורולים ומשבר לבו בקרבו, או יש לו קיום לחשובה הזאת עצלו לעולם... ושוב איןנו נופל ממן^ו]. ולעיל בפרשタ נח (ד"ה זהר) וכפרשタ בא (ד"ה דברו) הוסיף רבינו רמזו זהה: שנאמר (ישעיה ו, י) ולכוב יכין ושב. [זראה גם בפרשタ וקרא (ד"ה נור על פסק – השני)]. וזהו ע"פ מה שאמרו בסכת מגילה (דף ז ע"ב): "ומה רוא לומר [בהתפלת שמונה עשרה] תשובה אחר בינה? דכתיב ולכוב בין ושב ורפא לו". וביאר שם המהרש"א בחדושי אגדות: "היאנו דיבין האדם גורל חטא וכינגרא מי חטא,

ענו ויראת חטא, זו האגורם לעשות וכשנת רב' בטלה לענו ויראת חטא. ז' ויראת חטא, זהה בירוש רב' לעקו' וגאולה שלימה ולא עה באב[זיה]. וקל

: ה'סכת ר'שמען
"ל: ה'סכת – עשו
ה' צריך בחודש הזה

ג' הדברים נעתיק את מי עד שכבי – קומי.ocab שאמורם מגילה קודם אור הבודק כדי גות שאמורם 'שכבי' – היא גם ב מגן-אברהם התורה. כד) ומאן לא ע"א: "מחשה אילך דומסיף יוסף עסוק בתורה בצלות שם". וגם זה הביא בענו ויראת חטא גונה ושלות וביראת סחים דף קט, ובസפו לאטשוב זי"ע פרשת דה של פסח] ד"ה או ז' עצמוני הוא שונה עי"ש זי הלב (רש"ז), רבו מלחמת שנות חנים,

זה הנגה צריך מאד לתם גם לקמן בפרשタ ומוציאין לעיל בפרשタ ה'ורחיק התענוגים" : באב[צ] תמצא בדברי

Horovitz, Re'uvan, ha-Levi, d. 1809

(8)

ספר

דרודאים בשדה

על התורה ולקוטים

מאת

הרה"ק ר' ראובן הלווי הורוויץ זלה"ה

מוד' ארנווצא

גדולי תלמידי ה"נועם אלימלך" ו"החוזה מלובלין"

יצא לאור מחדש במהדורא מפוארת

מוגנת ומתקנת משיבושי הדפוס עם ציוני מראי המקומות

בתוספת מפתחות, ועוד מעלות רבות

עה"ק ירושלים תובכ"א

שנת תשנ"ד לפ"ק

יצא לאור ע"י "הר-צבי"

דורהי

וישלח הוומס מטה כ"י ו-
ונגע ועליהם מה
האלין מה היל כ"ו. נ"ל כ-
מרגנליים מהן יהל טעומן
כפיילס"ז וכ"ל צילט טעומן
למה ישלחן לרידת ונפילה ד-
חו"ל על פוקון וילט יטלהו
(שמות י"ד ל') וכמ"ן גם למו
ו' הוומס סיוטקסים צהירן
שכוונתיים קהומה מלמטה גו
השלל צלחת כי כתיב יפקוד
במלוטס (ישעה כ"ד כ"א) ומיו'
כו' וזה שיה טעומס צבגן
ההילין ומיין באלשיך על
קמלוטו כ"ז ספליגט בז' ע-

ו"נ"ל סמ"ל ע"ה ר' ר' להס עלו זה נונכ' הרכומו להתחכים ידרים כי לא מכם פרחתם נך נך ע"פ ויטע מילר (בראשית י"ב ט') ע"ט וג'ו שהרומו ליה"ר הנקרת ביר כ גולדיקיס כהר (סוכה נ"ב ע' מהמיכיו ילו' גודל ממנו (ס' קי"ה'ר עוסה עליותם מילר קי"ה'ר נוח לו זהה ע"ד (משל' ט"ז ו' ר"ל חס דרכיו קי"ה'ר המקימו גסחו'צ'יו קי"ה'ר שארוח מוו' הפניימי כי זהו יט' לו עליות ליה"ר' מכם נמלך צדוק מונה שם וככתבן מלך חייו ר'וה' נ' לו'ה ע"ד שטמעה לדכרי מעלם אין המלך והן.

למהות גופניות יטיה נכס עכודא ומכו למכינה
זו וכרך לממן ר"ל שלם טך יש ברכיה
וטאכטעה כנ"ל.

ה' סוף טיעון: וזה שולם נך מוניטיס נפונן חיות צלמו נידי
ל"ל טמכוין כלוי ויין כהינדריך האנקליזיס מוניטיס
ימולו מט מהן כנען ר"ל טימורו ייכרלו מט
סגורו האנקליז מהן ויכרלו שגופ ממהוות גופניות

זרלוכס והמקנה ווילרומים לזכן ריעום עין
פרצם נהעלוותן חמיאוילרום רומו לאכנענה כמגואר
שם ע"ש פיעוע וולא נקריה מלה גנען לזכן האכנענה
ל"ל זרעם הנמניג נא גרייס האכנענה צהוות
אורוס הפלמודים בכ"ל.

שלוח לך הנקטים וימולו לך מילון כגען. נודע כי עיקר המכליות נעצרו מכך הכוונה ימזכיר לך כמה מהמלחמות היפות הגדלות ממיינולדיס שנפלו כנודע ונחלמה הפלכילה כל הגדיל הום כמו קרכן ומגייל הפטנטים נעלם כמו ע"י מורה ומפללה זו"ש ונבדת ר' הלקיקס (שםoth כ"ג כ"ה) ר' ל' סלול מעוזר עזמך כל גל רך כל מעשריך מף

לְהַטָּן כֹּי מֵל עַל רׂוֹג פְּשָׁעִים שָׁפָעוֹנִים וּפְשָׁעִים
שֵׁיה רׂוֹג וְנַחֲטָן לְנַגְּרוֹת רְהַבּוֹנִים גָּהָדִיאוּ וְלֹכֶן
לֹא טִיחַ רְמַדְּרָס כָּוֹן כֹּי וְקֹעַל:

7 הַאֲלָשִׁיךְ מִכְּיוֹן מִקוֹּרָה ד' פְּעָמִים נַחֲנוּ
פְּשָׁעָנוּ וּמְלִינוּ (אַיִלָּה ג' מִיב') נַחֲנוּ
נַעֲזָרָל מְלוּאִים (בּוּרָא ב' לְב' כָּוֹלְנוּ צַיִן חַדֵּשׁ
נַחֲנוּ (בּוּרָא ב' יְא') וְנַחֲנוּ מִלְּהָבָד (שְׁמוֹת ט' ז')
ע' ס' וְקֹעַל נַסְכִּידִים לְפָרָס מְדֻרָּס חַיְיכָה כַּי כַ'
הַוגָּה יַכְלָה עַל מְגַן מֵל עַל רׂוֹג פְּשָׁעִים וְקֹעַל כַּי
נוֹדָע מִקְדָּשׁ לְהַטָּן שְׁרָבָמִפְּנֵי אַיִלָּה הַוגָּה יַכְלָה
עַל מְגַן מֵל עַל רׂוֹג פְּשָׁעִים וְקֹעַל כַּי נַעֲזָרָל מִקְדָּשׁ
לְהַטָּן חַרְבָּמִפְּנֵי אַיִלָּה נַחֲנוּ ע' ז' גִּילְוָן עֲרִירָה
ס' ד' וּמִקְדָּשׁ צַיִן חַרְבָּמִפְּנֵי אַנְחָם מְנָס (זְיוּמָה ט'
ע' ב').

וְנוֹדָע כַּי הַמְּחַלּוּקָה וְסַנְלָמָה חַסְטָה
מִסְתְּאִוִּיס וְקַלְיָופָם שִׁיעִיקָמָס מִמְּדָמָה סְדִין וְח' כ
צָעֵל הַמְּחַלּוּקָה וְסַנְלָמָה חַסְטָה מִסְלִיט עַלְיוֹ ח' ז
דִּינִים וְנוֹדָע הַלְּקִים רָמוּ לְדִין וְטַוִּי רָמוּ לְהַמְּמִים
וְנוֹדָע זְכָרָנוּ לִם סְדָגָה חַפֵּר נַעֲלֵל נַמְלָרִים חַסְטָה
(בּוּרָא ב' א') שְׁפִידּוֹתָו כּוֹה חַסְטָה מִן הַמְּמָזָה וְקַן
חַסְטָה נַמְלָמָם ל' ז' נַעֲלֵל אַנְחָם חַסְטָה כֹּי וְקַן לְטָן
מְגַן פִּיאָוֹתָו כּוֹה חַסְטָה וְסִיחָה קַחְתָּה נַעֲלֵל הַמְּדָרָס
לְכַחְיִכָּה כַּי כַ' הַוגָּה וְטַס כֹּי' כַּוּמוּ לְהַמְּמִים וְח' ז
יַכְלָה עַל מְגַן ל' ז' אַלְמָגָה מִלְּמָדָר נַעֲלֵל אַנְחָם חַסְטָה
נַמְלָבָד נַחֲמָמָק וְיַקְעָה לְקַדְמָה לְהַלְקִים הַוגָּה
חַכְלָה כֹּי' שָׁהָרָה רְמָמָים לְהַנְּזִין מִעֲנִית עַל אַנְחָם חַסְטָה
מֵל עַל רׂוֹג פְּשָׁעִים שְׁהַפְּכוּ מִלְּמָדָר הַרְמָמִים לְמִלְּמָת
ס' ד' כַּי עַיְלָה כַּי גַּמְּלָה כַּל אַלְעָד
וְקַדְמָה עַיְלָה רׂוֹג פְּשָׁעִים שָׁהָרָה שְׁלָצָה עֲנִירָה כֹּי' ז
וְקֹעַל.

וְח' ז' וְנַחֲנוּ פְּשָׁעָנוּ וּמְלִינוּ וְלֹא חַמָּה לֹא
סְלָמָת (אַיִלָּה ג' מִיב') ל' ז' מְלִי שְׁהַפְּכוּ מִלְּהָדָר
לְמִלְּהָדָר כֹּנְעַל חַכְלָה מִקְדָּשׁ צַיִן נַמְלָבָד
חַסְטָה צָלָה נַחֲנוּ מִלְּהָדָר וְוּרִיךְ הַהְיוֹת הַמִּקְוֹן
לְפָזָן נַמְטָוֹת צָלָה נַחֲמוֹת הַמִּטְהָרִים וּפְשָׁעִים מֵה
עַל מְגַן ל' ז' סִיס כֹּי' גַּיְשָׁה לֹא לְהַעֲבִיר לְהַטָּן כֹּי' מֵל
רוֹג פְּשָׁעִים ר' ז' שְׁנָפָעָס לְהַמְּמָת עַטְוּ רׂוֹג פְּשָׁעִים
שָׁהָרָה כְּרָבָה עֲנִירָה וְכֹנְעַל וְקֹעַל:

סֹחַ מִנוּם קָמָת כַּיּוֹן שְׁכָנָה נַכְחָתָה לֹא מַעֲכֵל
לְהַטָּן כֹּי' חַכְלָה חַכְלָה כְּבָלָדָס כְּמִילָה הוּא פּוֹתָח
מִיכְפָּן כְּמַרְדָּךְ וְכֹמָעֵל לְהַיּוֹן מַעֲכֵל לְהַטָּן כֹּי'.

וְח' ז' נַחֲנוּ פְּשָׁעָנוּ כֹּי' לְלַכְּדוֹרָה יַקְשָׁה לְמַה
שִׁיחָה שְׁחוּכוֹן כֹּל כֹּךְ גַּדְלָה תְּרַבְּצָה לְמַטוֹּה מִמְּתָה
שְׁקַנְיָה מַעֲכֵל רְהַטָּן לְהַטָּן וְלֹמָה כְּבָלָדָס
כְּרִימָרָה וְכֹנְעַל וְלֹאַיְלָה נַעֲשָׂה כֹּל כֹּךְ וְח' ז' נַחֲנוּ
פְּשָׁעָנוּ וּמְלִינוּ ר' ז' שְׁחַנְיָה מִיכְפָּן צְפָעָן וְכְמַרְדָּךְ
לְהַמְּמָת כְּנֹדוֹד יַמְכָר וְלֹא חַמָּה לֹא קְלָמָת וְח' ז'
כַּי' הַוגָּה יַכְלָה עַל מְגַן ר' ז' טְמָה טְמָה וְטְמָה
כְּדִין סִיס מִז' ז' כַ' קְוִי' גַּיְשָׁה הַמְּוֹרָה עַל רְחַמִּים
סִיס לֹא לְהַעֲבִיר רְהַטָּן לְהַטָּן וְכֹנְעַל מִז' מֵל עַל רׂוֹג
פְּשָׁעִים ר' ז' שְׁהַרְבָּצָה לְפָזָן כְּמַרְדָּךְ וְכֹמָעֵל כְּמִילָה
מִיכְפָּן וְזָהָג לְמַוְרָן וְקֹעַל:

לו יַלְמֵר כַּי מֵל נַכְלָמָה הָס מְלָס עַוְנָר
עֲנִירָה לְמַתְּמָת וְלֹמָה כְּבָלָדָס עֲנִירָה הַמְּלָמָת לֹא צִיְּרָה
מַעֲכֵל רְהַטָּן לְהַטָּן וְח' ז' רְהַטָּן לְהַטָּן דִּיקְלָה
חַכְלָה הָס מִז' ז' הַמְּלָס עֲטָה עֲנִירָה לְמַתְּמָת וְיַס נַחֲנוּ
עֲנִירָה לְרָבָה וְזָהָג לֹא צִיְּרָה מַעֲכֵל רְהַטָּן וְמְלִינוּ
גַּמְלָרָת שְׁהַרְבָּצָה לְכָלָה וְעַזְעַז עֲנִירָה צְפָעָרָת
חַלְמָת וְח' ז' וְנַחֲנוּ פְּשָׁעָנוּ וּמְלִינוּ ר' ז' שְׁכָנָרָה
לְמַתְּמָת וְח' ז' סִיס הַוגָּה יַכְלָה עַל מְגַן כַּי סִיס כֹּי'
לְהַטָּן וְח' ז' כַ' סִיס הַוגָּה יַכְלָה עַל מְגַן כַּי סִיס כֹּי'
סִיס רְמָמָה וְזָהָג לֹא צִיְּרָה לְהַעֲבִיר רְהַטָּן
לְהַטָּן וְח' ז' כַ' סִיס הַוגָּה יַכְלָה עַל מְגַן כַּי סִיס כֹּי'
רוֹג פְּשָׁעִים ר' ז' שְׁנָפָעָס לְהַמְּמָת עַטְוּ רׂוֹג פְּשָׁעִים
שָׁהָרָה כְּרָבָה עֲנִירָה וְכֹנְעַל וְקֹעַל:

או יַלְמֵר כַּי עַל הַלְּדָקָה מִנְלָה דְּבִי לְיִי מַעֲכֵל
לְהַטָּן כֹּי' הַמְּלָרָה רְכָבָה וְעַזְעַז עַלְמָוּת לְהַיּוֹן נַמְהָקָה
דָּלִי חַכְלָה וְזָהָג עֲנוּמָה מִמְּפָצִיכָה צְהַדְיָהוּ ע' ז' וְח' ז'
וְנַחֲנוּ פְּשָׁעָנוּ וּמְלִינוּ שְׁהַרְבָּצָה וְסִיחָה רְכָבָה וְעַזְעַז
חַמָּה לֹא קְלָמָת וְח' ז' הַמְּלָרָה כַּי כַ' הַוגָּה יַכְלָה
עַל מְגַן ר' ז' כַ' סִיס כֹּי' גַּיְשָׁה לֹא לְהַעֲבִיר

פרק ראתהן

וראתחנן מ"ט כי דעת הקדש כלומר. ה'עכלה נל' כו' מל' נ'המ'ר מהין לו שמר כל' נ'ג' נ'ג' עפ' עי' מה שפרקתי להנגיד כי י'ך ק' זורי ול' עולמה צו (זהה הילם צ"ב ט"ז) כי גודע טנגלוות נקריה נ'ג' ז' ותין נקריה נ'קס קוי' ב"ס ונ'ג' כתעס כי ס'ס קוי' ב"ס מורה שמפלדר קמעילאות כמו פ' פ'יליט האואר ע"פ וימוק ק' חם לג' פרעה (שםוח ט' י"ב) כי פרעה נל' ידע רק אס הלקיקיס שממלר לו יוקף הלקיקיס יעטה מהם טלטס פרעה (בראשית מ"א ט"ז) והלקיקיס גי' בטגען ולכך סוגר פרעה בטגען גורס טיטרכטן נל' י'ל' ממת'רים כל' וכטממלר לו מסרעל'ה כה מהר ק' ר'ל' נ'קס קוי' ב"ס מורה שמפלדר קמעילאות מוש נמחוק נ'ג' א'ל' נ'המ'ין נ'קס קוי' צ"ה ז' ו"ס וימוק ק' וע'ין בשל'ה.

וניל' בטענש טעם הוא נ"ה מסדר המעלכות כי טעם הוא נ"ה מורה טמאות מה כל טעם טען כלו כל השולמים וכל הגרולים יכלול לטנות טגען הרכילה לרונו וו"ט ט' מה טם מלממה ט' טמו (שמות ט"ז ג') ר"ל ט' טמו הכל ולכך מלממה מפני כי ט' טמו ר"ל טמאות הכל ולכך יכול לטנות מלממה לפדר המעלכות וכך' נ' וממנו חז' נ"ל טעה לזו נהמודו ונולדה מפני טבוקטה לאס היה נורומפי וסוחט יתפרק חمم ותניינ רותה שיטנטו נצצת טמיון נוגג צו וניל' טלה בטענש בגנותה היה לנו מדעריס טעם הוא נ"ה כי היה מරחיה כמו טמבדר המעלכות ובכן.

וינה נגלהת לנו יונקים מהם לנו מזחמיינו
 (אייה ה' ב') עד ממי עוז כבני וכדומים ומ"ז
 לנו כללו ח"ז ככינול עותה עולה כמה
 גראות מזחם לנו ומן יונקים הללו לנו מהן
 זחמיינו מזחם לנו ומן יונקים הללו לנו מהן

שעכניו נמקדש קרלוסון וגם גרייך נהיין מגדות
והאגה ציינו למקן עון צנחתה חנס אסיה נמקדש
פני רק דגר קשט להיום מהזאה וריעום דין יטלהן
מפני טקנזה ומלהה וככבוד לך טויס המייקון
לוזה טויז הסבכגעת כטהאלדים הווע נכנע וטפל ווינו
נחאנט נכלוט צעדי עולם דק מגנית חמץ על
הלאן חילוקם צטמכו זוזה יכינע כל מלות הראעות
ויכול נזוע להאגה ולחמדות כמנוחר צפניש קרנזה
בעמיס עיין עלייקס.

וכזו יכולת המוסולס נחנו פשטנו ומלינו
במקדים לרשותו ואלעפ"כ היו מלחפיס נחנו נעדור
חלזיות הילזינו מפני שנסוכם צמצומה שלמה על
הפסעות ונעשה מיקון גמור שנסוכם מהגנה על
שודוות יעתן וכיוון ויסיה לנו חיל כל מלחכים מן
המאות וגו' מן הזרועות שיאפסו לנו כיוון כמ"ס
האלשיך פרטה זו ע"פ שהללו מלחמס הנטיס
לנצח (במזכיר ל"א ב') ר"ל בס המלחמים שנכללו
מלחמות טליה נקרלה הגדיל חיס חיל וז"ס
מלחמס ע"ס צלטיך צליריות וח"ס ונחנו נעבור
צלירינו מפני שנהנו נעבור חלזיות ר"ל חלוי נכו^ל
מלחמים הנוגעים מן המנות ונחנו מן השעריות
ע"י הצונת מהגנה וככ"ל וא"מ עדין יש לנו
ען סנהט חנס טלאה נחנץ מקרים שני ע"כ חמל
נחס חם וזה נחנן סייטה ציניינו טלאס ואחנה
וחמלות ז"ס כוינו כני חיס לחד נחנו לח' חמד
לכלונו ע"י זה ישנה לנו לחודום ולח' ח' ח' ח' פטר
לנצח זה כי נ' כל כב הדעות צוות וכל לח' מחד מכנע
לחביינו וע"י רקנלה ומלהה שממלה נמה סייט
לחביינו כבוד ע"ז' צה' רקנלה זה לח' מחד אנג'ו
למדרגת הכנעה אפסות וע"ז' נAMIL מלחמו
המידום הידועם ז"ס ונחנו מה שרומו להכנעה
וענשו וע"ז' וכל לנצח אל הגנה וחלודם
וכסיחה לנו מיקונים הנ' נחנו נעבור למלזינו
במקרה צימיינו מהן:

העונות ופצעים
nis nediygo v'lak
ל

עומדים נמנו. נמנו
כה ג' מ"ב) נמנו
זלנו בני חיט מהד
עה (שמעה ט"ז ז')
רכח מילך כי ט'
פצעים ונויל כי
טהרת הוגה יכול
ל כי נודע מקדש
ע"ז גינוי ערימות
מלך מנס (יומה ט'

ה' למ' חנס טרכז
ט' מלט סדרין וו"כ
ט' טלית עלייו ח"ז
ו' רומו לרchromים
ו' כל גמלים חנס
ס' מן המות וכן
שנש כו' וכן נושא
ס' נצען פמדראט
מו לרchromים ז"ט
ט' כל שנות חנס
כ' הולקיס הוגה
ס' על שנות חנס
ו' לרchromים למדת
ס' עזריקום הגנ'ל

ולוֹה מְהַלֵּךְ
שָׁבְפָכוֹ מִלְחָאָר
מְלָכָה מִפְנֵי צְנַחַת
לְסִירָם סְמִיקָון
מִיסָּרֶבֶת וּפְצָעִים מִכָּ

בָּהּ). אָמֵר הַקְדּוֹשׁ מִקְרָבִים לִפְנֵי לְחֵב שְׁלָחוֹן גָּדוֹל וַיְהִיוּ עֲמָלִיכֶם כִּי הַפְּעָרָה יְשֻׁעָה סָה יְגַדֵּה ? יְדָךְ לֹא מִצְאָנָהוּ שָׁ

נמצא שכל הקרכנות של
אלפנינו וליטול שcarsם בעולן
ההוא לישעאל: בעוזלים:
בעורכה וויראה כד, ו) ערך
לאבורייהם המנוחים על מע
וואילו לעוזלים הבא, אני
... מעץ החיים, ואני ככבי
דאנני, מחלק ... מנות" לבל:
דגליהס" (קהיר ט, ח) ר' ר' ז
ביבחוונו בו: "תערך לפנֵי
השלוחן, לעתיך, יעדמו צו
ההוא אומר לאומות הראש
ששותו ואפסTEM טמא, הגה עבד
ודום תגילו", הרוי רעב וצצ
שמחה ורינה מטווב לב לע
ישיל בית המקדש" (אבות א
עמ' רב' בר' גורין)

יד. ועל דרך זו שנדרש
לקיים "ישראל ואמירת אלהים",
למעלה (כברוב הטעמים) שהן
שפתותם בדברי השבח להק
מידה לא יעננה", "אין אנו
חמיד הוא עוננה על צפינו
בשיטור ל', א), וכתיב עז
בורה", "הגנה הקב"ה מגבי

עכשו, אימתי אנו אוקליין. גראתינו עליו, ייבטן רשיים
וחסר.

שנאה תמים שניים. לא שניהם בכת אחת, אלא, 'את הכבש אחד תעשה בפרק ואת הכבש השני תעשה בין העربים' ⁷. אמר רבי יהודה בר סימון, מעולם לא ^{לן} אדם בירושלים ובידו עון. ביביצד, תמיד של שחר מכפר על עונות שנעשו לפניו. תמיד של בין העربים מכפר על עונות שנעשו ביום. מכל מקום לא ^{לן} אדם בירושלים ובידו עון, שנאמר, (ישעה א כא) 'צדק יליין'

משלי תחגנ, עי ירושלמי ברכות פיד ה'א. חמיד של שחר מכפר עי' מנתנות עג', חולין יב', והר ריקרא יב', פנהם רמ'.

אָכְלִין? ! ומשחרר לו דבר אחד זה אבד עליזו "עולםו", וANI קראתי עליו את המקרה הזה:
ובכן רשעים תחסר", כצפוי להם דבר קטן אחד כהסր להם הכל.

בבש אחד של שחרית מכפר עוננות לילה, וככש אחד של ערבית מכפר עוננות יום.

"זאת אמרת להם זה האשה אשר פקריבו לה", בזמנים בני שנה תמים, שננים ליום עלה תמיד", ועל דרך שנדרש לעמלה (משמעות יב ואילך), כי "וזמרה להם" בא שיאמר משה לישראל מה ה' שלא מפני שהוא צעריך לקורבנות הוא מצוה עליהם הוא רק שיעלו לנחת רוח לפניו, שאמר לו יוציאר, אלא, אין הוא צעריך לבירויותיו, וכל עניין הקורבנות הוא רק שיעלו לנחת רוח לפניו, שאמר ונעשה רצונו, ולכן די בהקריכם דבר מעט, בן דרוש עתה (כלעדי נשא, יא), שכך אומר הקב"ה לישראל: לא בלבד כי די לכם בהקריכם שני כבשים ליום בלבד לקרבן חמיד, עוד זאת כי לא שגיהם בכת אחת אני מבקש מכם להקריכם לפני, אלא מיקל אני עליכם להביאם לפני אחד אחד, וכאשר המכוב אוומר מיד: "את הכהן אחד תעשׂה בבקר ואות הכהן השני תעשׂה בין הערכבים", ולהחביבותכם לפני, לחשוב כל אחד ואחד מהם כקרבן וככפרה בפני עצמו, כאשר אפר רביה הזרקה בר סימון: מעולם לא לך אדם מישראל, כי מים שהמקדש קיים והקורבנות קרבנים בירושלים ובידך עוז, בצייר, פמץיד של שחר מקפר על עוננות שנעשו בלילה, עברות אלה שקרבן "עליה" כזו בא לכפר עליה. כגון "הרהור הלב" (עליל לך לך, י), או על ביטול מצות עשה" או על עבירות "לאו" שהוא נתקן בזמנים "עשה" הנעשה אחורי לחקנו, וה"עשה" לא נשעה, שכן עונש לעובר על "לאו" כזו, והוא מתחפדר בעולה, וקורבנות החמידים אלה הם קרבנות "עליה", וכל אדם מישראל יש לו חלק בקורבנות החמידים, שהם נקחים מכסף השקלים שכלי ישראל שולחים לירושלים מכל מקום מהם, ובירושלים הם מתחפורים בזק בזק. כך, פמץיד של בין הערכבים מכך על עוננות אלה שנעשו ביום, מפל מקום לא לך אדם מישראל, כי מים ההם שהקורבנות קרבנים בירושלים ובידך עוז מלאה העוננות, והוא שגאנמר בשבח הنبي על ירושלים בקיומוה: "צדיק יליין בעה", "צדיק" - "זכות", וכולם: בה, בקיומה בקורנתיה, היה לנו כל אדם מישראל בכל מקום שהוא בזהו צדק וחכאי בדין, נקי מעוון.

מורות המדרש זהה בראשה אשר תקרכבו ממד' פס' כא' כיון, תניב פונט יב' (נחת.) הצע. לא שניות בכח אהת עי' במכיר פס' יב' ("...תנו חטא תשא ז", פס' טס' ז).
קרובין לחמי ז'.
מעולמים לא אין אדים בכם שם, שהשדר פאי' (ט') נא' (לוסטן ו').
פיד' ז' ("...תנו חטא דוד ז").
פס' טס' ז' (החדש) כד', פרדריך הדוחש (נה), קרובי לוחמי (א' ז).
קכבר' ז' ווישב קצץ' ז'.
ילק' ש' אב' אבא, פונט תשתין, ישעיה ש'.
משל תנקין, עי' יהושלמי

האדם תמיד נקי ^{ימין}, והוא השלים על ידי המצוות וכעוגת אשר ניטל כבוד
עבדות הקרבנות, במה ^{ימין}
חתאנו לה, למחות בעב פע
בלתי אל התשובה עיניינו,
יכופר כל עון חטא ופשע וו
בדר עומד בפני בעלי תשובה. וזהו ^{ימין}
ק, א; אחורי ע, א), בודאי עון א
לא יכופר להמחות בתשוו
האחרון, עד שלא ימנעו ו
שמוכרכת הוא להביא קrho
שברורה ומהרה בימינו.

וכך מצינו בר' ישמעא
שבשהעלת את הנר בש
לכשיבנה בית המקדש אב

נוד זההיך וירקאו, א; שם פינחס רע
השפטו רנט, א; יובגנות התמיד ד
ישראל על עשה ועל לא מעשה הנתק
א, א; חחטואה ואשומות נאכלין ל
עליליו ואלעברוא וחביביהם". (חטאינו

שפט עלייו ורואה מטה שמה.
צד. ראה שמוייר לו, א: "שלא היה
המקדש קיים, למה, שדרה ארם נס-
קרון ומתקופר לו, אין שמחה גודלה
במורש שוחט תhalbם מה: היה א-
ולכדו שח עליו... היה הולך לירושלים".

מתה. פסקתה רבתיה מכב, ב: "...יפה
אותה ומשבחים אותה... ירושלים
הואת העיר שיאמרו כלילתו יופי
וראה עוד שמיר לא, א: שם נב.
שוחת תחליט מח: יופיה נוף ש
כמוהה", וראה עוד זהה ויצא ב
יפה נוף משוש כל הארץ... יפה ג
ומרפאת לעצם... אמר ר' יהודה ארץ
היא, נוף היה דמשובח מכולותינו
חכשטיין של יופי, וצוין גדרלה בל
למה נקרא שמה ציון מה הצון שי
ביפוי מנען, הרא היא דכתיב יפה
נא, ב: "מי שלא ראה ירושלים בת
וראה גם קיושין מט, ב: "עשרה
ירושלים".

בראשית ס' ד' : "וְתַעֲשֶׂה לְקָרְבָּן תִּבְרֹךְ בַּרְאָה אָדָם וּבָרָא אֹתוֹ בְּלֵם בָּרוּךְ וְחִכּוּ מְאֻרְבָּעָה דָּבָרִים מִבּוּדִילִים וְזֶה מָשָׁמָרָה מִפְּסִים וּמִעֲמָרִים", אשר המה ית' ז' המה פ'ינה, לכל תאהו חומרית, ולכון יקל לו מאי להמשך אחר התאהו אשר היא ראש כל עון וכל חטא'ות ורא' שער בדושה לר'יו שער א' חלק א'.

אך בהיות ארmono על תלו, כהנים בעבודתנו, לא לו adam biyroselims vchata bido, כי תמיד של שחר היה מכפר על עונות שנעשו בלילה, תמיד של בין העربים מכפר על עונות שנעשו ביום, מכל מקום לא לו adam biyroselims vbiydo עון ונתנות פיחס יג; בסוד"ר כא, כא), וגם עולה וחטאות ישולמיות רולם מכפרים בוגדע^ז. והיה נמצוא

ודרכיהם על בניין, והוא כל אנפן נהירין]. עד דASHATCHOR ברכאן לעילא
וחתמתה, ולא הוה ימא דלא אשתחב בית ברכךן וחוון, והוא ישראלי
שרואן לרוחן באירועו, וכל עולם הוה אצון בגיזיהו, השטא דחאתביב
כבי מקרשא ושכניתא עמיהן בגולאות, לית לך ימא דלא אשתחב בה
וללוזטן, ועלמא אחלהיטיא, וחדרון לא אשתחבו לעילא והחאה. [בוא
וראה, פיטום שנחרב בית המקדש לא היה יומם של נמא נמצאו בו קללות,
במשפט כי שכבתה המקדש היה עומר, הי' ישראלי עבדים עבדות
ורוקניכם עלות וקרבותה, והשכינה שורה עליות בבית המקדש כאס
הרוכצת על דברים, ומפני כל היה מאירם, עד שנמצאו ברוכות למעלה
ולמטה, ולא היה יומם שלא נמצאו בו ברוכות וחותמות, והוא ישראלי
ישובים לכפת בארכ', וכל העולם היה נון בשכיבם. עתה שנחרב בית
המקדש, ודרשכינה הלכה עמדת בגולות, אין לך יומם שלא נמצאו בו
כללות ונתקל העולם, ושותה אינן נמצאות למעלה ולמטה].

בג'. ראה יומא לו, א: "אין עולה כאה אלא על עשה ועל לא עשה שניתק לפשח". וראה שם ברש"י. וראה עוד זבחית ה, ב' ברש"י ד"ה מאן לימא, שמכאן בשם התורה כהנים יקרו א, לא, שהעולה מרצה על מצוח עשה ועל בוצח לא חפש שיש בה קום ומשה. וראה מהנחותה הצעה טו: "חדר, שכל הקרבנות כלן לצריכתם של ישראל, כייד החתאת היהת באהה על החטא, והאשם כן. העולה באהה על ההרו הלג. השלמים אין באין אלא לכפרה, שכן באין על מצוח עשה" וראה שם בפירוש ע"ש יוספ"י שמדיק טהנותם צו זו שיש איתנא, שחלטmins היהת באהה על הנס. וראה גם תנחותם תולדות א' וראה גם תנחותם לך לך: "העולה על מה היהת באהה, כך שניה ר' ישמעאל העולה היהת באהה על מצוח עשה ועל מצוח לא תעשה ור' שמואון בן יוחאי אומר על הרהור הלב". וראה עוד תנחותם צו זו: "כל הקרבנות שהיו מביאין היו מביאין על העבירות, אשתו שאהו מקריבין היא מקריבו על העברות... וחתמת היהת באהה על השגנה... עוללה באהה על הרהור הלב". וראה עוד ויק"ר, ג: "עלולות אין העולה באהה על הרהור הלב". וראה עוד ויק"ר, ח' השפטות רונט, כ: "כ"כ הו עבדין בהניא ההוא חטא על כבראה והובין שלא עשה זה דאיין בחור כהה, ועולה לכברא על مكان דלא עכיד מצוח עשה אח"י". וראה גם ווד"ק גח ע: "עולה לא מלך אלא בגין הרהורו דיליכא". וראה גם

7 המדרגה הנעלית באכילות על חורבן
בית המקדש - על העדר הקרבות
על ידם נמחלו עונותיהם של ישראל

ולמashiלים מהם יש בחינה אחרת נכבדת מזו, שיש להתאונן ולהתאבל על חורבן בית המקדש. והוא בשום אל לב' תכליות מציאות האדם בעולם הזה, אשר הוא רך להשיג השליםות האמיתית הנצחית. והנה נודע כי כל ימי היהת האדם בעולם הזה בחיה חיתו, הוא תמיד במעבר מסוכן מאד, כי עלול הוא לחטא ולהמגע מהגיעה אל השליםות וראה "חוות לבבות" שער יהוד טפשיה פרק ח', והוא לאשר כי הוא מורה צד' וגבורות הידושים שהוא שוכן בתוכם וויחי'

מן חמשים והוכים ושב לך אצלנו, אמר להם יש לי גפן אתה והיא חביבה עלי מכל מה שआת נוחנים, שהייא עשויה לי שלש רפואות בכל שנה, וש מאות חכיות עשויה לי בכל שנה, הרשותה היא עשויה שלש מאות, והשניה עשויה מאות, והשלישית היא עשויה מאה, ואני מוכרים בדים הרבה. מה עשה, דניהם ויד לו, וכל השבח הזה כבונות נוצר הין שהיה קרוב על גבי מוכחה. בשל נסוך הין, ונמנעו כל טבוחות שבגולן. אה מזא כתלון לבבל, מה עזרו ואמר להם על לארץ ישראל, ולא היו מוכקחים, אמר להם עוזר וחמי א. ז) ורעתם הרבה והבא מעט אcolo ואין לשבער שתו ואין לשכורה לבוש ואין לחום לו והמשחיך משחיך אל צור נוקב. ועתם הרבה והבא מעט, משכטן להם הפנים. אבל ואין לשכעה, משכטן נסוך הדמים. שתו ואין לשכורה, משכטן נסוך הין. לבוש ואין לחום לו, משכטן בגד כהונת, והמשחיך משחיך אל צור נוקב, משכטן תמיינט של צבונו. כל כך למלה, שבטלן הקברנות. אמר הנביא (חנוך ג, י) כי תאנא לא הפרה, משכטלו הבכורים. ואין יכול בגופינו (שם), משכטלו הנכסים. בחש מעשה זה (וזם), משכטן שם המאו. וshedomo לא עשה אבל (שם), ושדי בהמות לא עשה אכל, משכטלו הבכורות. גור ממכלה אזן (שם), משכטלו החמידים. ואין בקר ברפתם (שם), משכטלו הפריט שהיו קרבין. אמר רבנן שמעון בן גמליאל מסום רבינו יהושע משחיך בית המקדש אין לך יום שאין בו קללה שנאמר (תהלים ז, יב) ואל גורם כל יום, אמר רבבי עירא, הראשון קרייט". וכיוצא בהו איתיה גם בסוטה מה, א: "היעדר ר' יהושע מיום שחורב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכיה וויטל טעם פירוחו יומי אמרו אף גורם שמן הפירות". וראה עוד שם בגמרא טפ, א. וכירושלמי סוטה פ"ט ה"א: "כתיב וכל ועם בכל יום, אמר רבבי עירא ואשושון ראשונה מהקיימת... אמר רבנן שמעון בן גמליאל הדע לך שנתארו הטלטיל, בראשונה עיר שטלה מרכז פירוחיה חרובין, אבל עכשוי עיר שטלה מרכז פירוחי מוגעטין, בראשונה היה הטל ווד על הקש ועל התבן והן פלביטים, אבל עכשוי יורד על התבן והקש והמשחרין". וראה גם מדרש שוח"ט תהלים ז. וראה עוד וזהיק פק"ג וג"ה: "תא תוי מיזמא דzechrab bi מקדש לא הויה יומא דלא אשכחן כיה לותון, בגין רבד כי מקדשה הוה קיימ הוי ישאל פלחין לוחחים וכרכין עלון וקדבניין, ושכינה שודיא כי מקדש עלייהו באטם

ז אאותו
 ש מורה
 כל אחר
 ז וואה
 ודתנו,
 ד של
 גמיד
 בזום,
 ז עון
 טאת
 מצא
 לעילא
 ישראל
 תחריב
 ז כה
 נבואה
 ללחות
 בדורות
 ז כאם
 מגלה
 ישראל
 ב בית
 ג אבו
 גשנה
 ד דה
 מרעה
 וראה
 גראל,
 ה על
 מצות
 שסע
 ג אן,
 ה רה
 ה ור
 ג כל
 גראבו
 גולה
 באה
 ג בר
 גיאת
 ה גם
 ג דאה

ביורי

בין המצריכים

החסידות

31

שלא נתקרכה דעתו בתשובה בלבד, שבלי ספק שבמעשה שגגה זו. ועל זה ידוע כל הדודים וקידושין פא, ב' גבורשי. ישמש לחס לא לדות ידו על חמי, ויש בו די וחותר לעורר אבל ולהחמס הספidea, אבל יחיד על העדר השלים הנפש היחידה.

המדירגה הפחותה באבירות על חורבן ירושלים

האדם תמיד נקי ^{מ'}, והיה נקל לו להשיג השלימות על ידי המצוות ומעשים טובים שישיג.

ועתה אשר ניטל כבוד מבית חיינו, ובטלה עובדות הקרבנות, ומה יתרפר לנו את אשר חטאנו לה', למחות בעב פשעינו וכען חטאינו, בלתי אל התשובה עינינו, והן אמת שבתשובה יוכפר כל עון חטא ופשע וירושלי פאה פאי ^{ח' ז'} אין כל דבר עוד בפני עצמו תשובה. וראה וחיק ויחי רין, ז' שמשפטים קוו, א; אחריו עז, א), בודאי עון אשר חייבן עליו קרבן, לא יוכפר להמחות בתשובה מכל וכל, עד קצה האחרון, עד שלא ימנע השלים, אבל בודאי שכורח הוא להביא קרבנו עליו בגין העתיד שכורח הוא בבראה בימינו.

וכך מצינו ברי ישמעאל בן אלישע שבת יב, ז' שכשהעלת את הנר בשכנת, כתוב על פנסקו לכשיבנה בית המקדש אביה חטא שמין, הרי

עוד זהה ויקרא ז, א; שם פינחס רעים רטס, ב. וראה עוז והקח ח' א' השמות רטס, א: "ובעלת החמיר ודייחי כלא דכפרא כל כל ישראל על עשה ועל לא העשה הנתק לעשה". וראה עוד זהה ויקרא ז, א: "חטאות ואשמות נאכלין להבנוי בנים דאיון ומינין לכפרא עלייוו ולא עברו חובייה". [חטאות ואשמות נאכלין להבנין בלבד ולא לכל עבליים, משוט שהכהנים עומדים לכפר עליהם ולהעביר חטאם].

מד. וראה שמייד לו, א: "שלא היה אחד מישראל מיצר כשחיה בית המקדש קיים", כלומר, שהיה אחד נכנס לשם מלא עונת ודריה מקריב קרבן ומתקפר לו, אין שמה גולה מושחה יותר יוצא צדיק". וראה עוד מדרש שוחית תhalbת מת: "היה אדם עובר עבירה היה דואג כלבו ולכו ש עליו... היה הולך לירושלים ומקרב קרבן ומתקפר לו ולבו שמח עליו ויצא משם שמח".

זה. פסיקת רבי מיב, ב: "יפה נוף ותחלים טה, ג) שוכח מיפות אותה ומשכחים אותה... ירושלים הכל אומרים מה גאה ומשוכחת הזאת העיר שיאמרו כליה יומי מושך לכל הארץ (איכח ב. טו)". וראה עוד שמייד לו, א: שם נב, ג; איכח ב. יט. וראה גם מדרש שוחית תhalbת מת: "יפה נוף שહבל מפין לה היוי שלא דיחה כמותה". וראה עוז והקח ויצא כת, ד: ר' יוסי מתח (תhalbים טה, ג). "יפה נוף מושך כל הארץ... יפה נוף זה ירושלים שהוא מוחק לנפש ומרפאל עצם... אמר ר' יהודא ארץ מצרים כל יופי שבד נוף ותחנחש היז, נוף היה המשובח מכלום שהיתה בשלש מאות ותשעים וחמש חכשיטין של יופי, וצין גדרה ביופי והדר על נוף, דאמר ר' יהודא למה נקרא שמה ציון מה הצין עופר לנוף להסתכל בו, והימה גולה ביפם מונע, הדיה היא דכתיב יפה נוף משוש כל הארץ". ורא סוכה נא, ב: "מי שלא ראה ירושלים בהפארתה לא ראה ברן גהדר מעולם". וראה גם קיוושין מט, ב: "עשרה קכין יופי יודה להולם חשה נטה ירושליט".

מו. איכ"ר א, ב: "העדר רבתי עס (איכח א, א), חני רבי טמואל עשרים וארבע פלטיה וירחוב ושוק גודלו", "תנתנות חוננה") היו בירושלים וכל פלטיה ומפלטה עשרין ורבבה מכאות, וכל מבוי ומכו עשרים וארבעה שוקם, ועל כל שוק ושוק עשרים וארבעה שקקים ^{ויכלום} טני ורחובות ושוקים חם זה קתן מוחין), ועל כל שוק ושוק עשרים וארבעה שוקות ורחובות שצורת, ועל כל חצר וחצר עשרים וארבעה במים, וכל חצר ורחובות שצורת והצר היה מהו מוציאה עס ^{בכל פלט ביזוצי מצריס...} מckerach את לידע כמה אכלוסין היו בירושלים, מן כהניא את ידע, רבי יהושע דסכך נבנין בסמך רבי יהושע בן לוי לכריע ^{ערימה של גורני תבואה} שהיה עופר בסכך וכשוק אויגר התבאות), והוא הכל בגין לשערו ולא בילן. היה שפה פקח אחד אמר להט אהט כמה מבקשין לשערו, מתהו תומו אהט עומדי עליון, כך מבקש אהה לידע אהט כמה אכלוסין היו בירושלים, מכהニア אה ידע, הדוא הוא דכתיב (מלכים א, ח, נ) יוכחה שלמה אה זבח השלים אשר זבח לה' בקר עשרים ושנים אלף יוצאן מהה ועשרים אלף, וחניון (וימת א, כו, ב) פר קרב בעשרות ורבבה ואיל באחד עשר, הדוא דאת אמר בבנין הראשון. אבל בגין השני פעם אהט בקש אגריפס דמלך לירעד כמה מניין אכלוסין טבירושלים, אמר להט להגדים הפיזיו לי כליא אהת מכל פשת ופסח, הפרשו לו ש שמות אלף גזנות של כלותם כפליטים כווצאי מצרם, ואין לך כל פשת ופסח של לאו מונין יותר מעשה, נהר רבי חייא אפיילו ארבעים ואפיילו חמישים, ברכ קפרא אמר אפיילו מהא, חוץ ממי שהיה טמא או בדרכ רחוקה".

מו. איכ"ר א, ד: "בכל מקום שהיה אחד מבני ירושלים הולך למדינה הוא מצעין לו קחרהו ויכסא מכובד סמוצע בכורים וכסתות", מתנות כהוננה) לשבב עלייה בשבל לשלמו חכתרו". וראה שם בהמשך איכ"ר א, ז: "חר מאתניתס אהא לירושלים אשכח חד מינוקה וڌיב ליה פריטין, אמר לו זיל ואשכח ואיתו יי' מה דאכט ואשכח וויהר ואיסכ